

14.03.2024

Asia: VN/33230/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta annetun asetuksen sekä perusopetusasetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Suomen Vanhempainliiton lausunto perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta annetun asetuksen sekä perusopetusasetuksen muuttamisesta

Suomen Vanhempainliitto kiittää lausuntopyyntöä ja esittää lausuntonaan seuraavaa. Vanhempainliitto on huolissaan oppimistulosten heikkenemisestä ja pitää tärkeänä, että toimia oppimistulosten parantamiseksi käynnistetään.

1. Kuinka hyvin tunti- ja lisätuntien esitetyssä muodossa vastaavat luku- kirjoitus- ja laskutaidon tarpeeseen?

Suomen Vanhempainliitto pitää ehdotettuja lisätunteja luku-, kirjoitus- ja laskutaidon vahvistamiseen kannatettavina ja tärkeinä. Hyvät perustaidot lukemisessa, kirjoittamisessa ja laskemisessa luovat pohjan kaikelle oppimiselle.

2. Onko tunti- ja lisätuntien kohdentaminen eri vuosiluokille esitetyssä muodossa tarkoituksen mukainen?

Suomen Vanhempainliitto ei ota kantaa lisätuntien sijoittamiseen, vaan jättää sen opetuksen asiantuntijoiden harkittavaksi. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen tutkimusten mukaan korkeasti koulutettujen huoltajien lapset ovat peruskoulun alussa matematiikan ja äidinkielen taidoiltaan lähes vuoden etumatalla matalimmin koulutettujen huoltajien lapsiin nähden, mikä puoltaa lisätuntien sijoittamista koulupolun alkuvaiheeseen. Vanhempainliitto olisi kaivannut luonnoksen taustamuistioon vahvempaa tutkimuspohjaista tietoa siitä, mihin koulupolun vaiheeseen lisätunnit kannattaa sijoittaa, jotta niiden vaikuttavuus olisi suurinta.

Perusopetuksen aikana annettavan opetuksen vähimmäistuntimäärä on vähintään 224 vuosiviikkotuntia. Kunta tai muu opetuksen järjestäjä voi kuitenkin päättää järjestää perusopetusta säädettyä vähimmäismäärää enemmän, jolloin eri aineiden tuntimäärä voi vaihdella johtuen opetuksen järjestäjien päätöksestä. Taustamuistiossa olisi voinut avata sitä, kuinka moni opetuksen järjestäjä näin tekee ja miten ja mihin oppiaineisiin lisätunteja on sijoitettu. Tämä olisi luonut

tarkempaa kuvaa kuntien ja koulujen tämänhetkisestä tilanteesta.

3. Muita huomioita esityksestä?

Suomen Vanhempainliitto pitää perustaitojen vahvistamista erittäin tärkeänä ja katsoo, että lisätunnit luku-, kirjoitus- ja laskutaidon vahvistamiseen ovat yksi keino parantaa oppimistuloksia. Sen lisäksi tarvitaan muita toimia: perusopetusta tulee kehittää kokonaisuutena, koulutuksen resursseja tulee lisätä, oppimisen tuki on laitettava kuntoon, kouluhyvinvointia tulee vahvistaa ja kotien kanssa tehtävää yhteistyötä tiivistää.

Tiiviimmällä kodin ja koulun yhteistyöllä parannetaan tutkitusti oppimistuloksia ja hyvinvointia (Barger ym. 2019; Cepada & Grepon, 2020; Cosso ym., 2020; Lara & Saracostti 2019). Tutkimuksista käy ilmi, että mitä enemmän vanhemmilla on kontakteja kouluun ja mitä enemmän he ottavat osaa lapsensa koulunkäyntiin, sitä todennäköisemmin lapsi huolehtii kotitehtävistään, menestyy koulutöissä ja omaksuu myönteisen kouluasenteen (Bauch & Goldring, 2019; Freytag, 2001). Erityisen tärkeää vanhempien tuki ja esimerkki on lukemiseen kannustamisessa. Karvin tutkimusten mukaan lukemisharrastus tukee osaamisen kehittymistä.

Huolimatta tutkimusnäytöstä Suomen Vanhempainliiton näkemys ja kokemus on, ettei kodin ja koulun yhteistyötä osata hyödyntää riittävästi lapsen oppimisen tukena. Koulu ja kotien kanssa tehtävä yhteistyö ei edelleenkään tavoita kaikkia vanhempia (esim. eri kieli- ja kulttuuritaustaiset tai erityistä tukea tarvitsevien lasten vanhemmat). Oppimisen ja oppiaineiden tavoitteet jäävät vanhemmille vieraiksi eivätkä vanhemmat koe saavansa koulusta riittävästi vinkkejä lapsen oppimisen tukemiseen kotona. Suomen Vanhempainliiton ja Förbundet Hem och Skolan Vanhempien Barometri 2018 -tutkimuksen (9842 vastaajaa) mukaan vain 50 % alakoululaisten vanhemmista ja 35 % yläkoululaisten vanhemmista koki saavansa koulusta vinkkejä siihen, miten vanhempana tukea lapsen koulunkäyntiä.

Koulu ja koti eivät kumpikaan voi yksinään nostaa kansallista osaamistasoa, mutta yhdessä ja hyvin toimivalla yhteistyöllä ne voisivat tehdä nykyistä enemmän. Vanhemmat voisivat olla nykyistä vahvempi voimavara ja resurssi kouluyhteisössä niin yksittäisen oppilaan koulunkäynnin tukemisessa kuin kouluhyvinvoinnin vahvistamisessa, mikä on oppimisen edellytys.

Lopuksi Vanhempainliitto haluaa lausunnossaan tuoda esiin, että myös ympäröivällä yhteiskunnalla on keskeinen vaikutus lasten ja nuorten osaamisen kehittymiseen ja oppimistuloksiin. Kaikki politiikkatoimet, jotka heikentävät lapsiperheiden hyvinvointia ja asemaa heijastuvat ja vaikuttavat väistämättä myös kouluihin ja oppimistuloksiin. Osaamistason laskua ja sen taittamista tuleekin tarkastella koulun ja kodin lisäksi aina laajemmassa yhteiskunnallisessa kontekstissa.

Lähteet:

Barger ym. 2019. The Relation Between Parents' Involvement in Children's Schooling and Children's Adjustment: A Meta Analysis. *Psychological Bulletin* 145(9).

Bauch & Goldring. 2019. Parent-teacher participation in the context of school governance. *Peabody Journal of Education* Volume 73.

Cepada & Grepon. 2020. Absenteeism and Parental Involvement in Home and School Among Middle School Students of Public School in Northern Mindanao, Philippines: Basis for Intervention. Asian Journal of Educational Research, Vol 8, No. 2.

Cosso ym. 2020. Effects of parental involvement programs on young children's academic and social emotional outcomes: A meta analysis. Journal of Family Psychology.

Freytag. 2001. Teacher Parent Communication: Starting the Year Off Right. University of Central Florida.

Lara & Saracostti. 2019. Effect of Parental Involvement on Children's Academic Achievement in Chile. Frontiers in Psychology 10.

Vanhempien Barometri 2018. Koululaisten vanhempien näkemyksiä lapsen koulunkäynnistä sekä kodin ja koulun yhteistyöstä. Suomen Vanhempainliitto ja Förbundet Hem och Skola i Finland.

Suomen Vanhempainliitto ry, Finlands Föräldraförbund rf